MUZEUL DE ISTORIE ŞI ARTĂ
AL MUNICIPIULUI BUCUREŞTI

BUCUREŞTI

MATERIALE DE ISTORIE ŞI MUZEOGRAFIE

13

1999

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

MUZEUL DE ISTORIE ŞI ARTĂ
AL MUNICIPIULUI BUCUREŞTI

BUCUREŞTI
MATERIALE DE ISTORIE ŞI MUZEOGRAFIE

XIII

BUCUREŞTI, 1999
www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

VOLUM EDITAT DE
MUZEUL DE ISTORIE ŞI ARTĂ AL MUNICIPIULUI BUCUREŞTI
ÎN CADRUL MANIFESTĂRILOR
„LUNA BUCUREŞTILOR"
EDIŢIA 1999

M. I. B. M. B.
BIBLIOTECA
Nr. INVENTAR p/1603
COTĂ _____

Director: **Ionel C. Ioniţă**

Redacţia: **Oliver Velescu** – redactor responsabil
Corina Iosip
Teodora Speranţa Diaconescu

Coperta: **Gheorghe Coman**
Fotografii: **Vlad Coliţă**

Traducerile rezumatelor în limba engleză: **Liana Ivan-Ghilia**

Coperta I–IV: Fundal – Planul oraşului Bucureşti, Dimitrie Pappazoglu, 1871. Fotografia, coperta I, reprezintă monumentul „Kilometrul Zero" inaugurat în anul 1998 după restaurarea sa.

Autorilor le revine responsabilitatea studiilor şi articolelor publicate.

Culegerea, tehnoredactarea computerizată
şi tiparul realizate la **TIPORED S.R.L.**
– Bucureşti –
Tel./Fax: 778 69 76; Tel.: 315 82 07/147

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

CUPRINS

STUDII ŞI ARTICOLE

Eugen Comşa	*Figurine reprezetând păsări din epoca neolitică descoperite în Muntenia*	13
Cristian Schuster şi Mircea Negru	*Descoperiri arheologice din epoca bronzului la Bucureşti – Militari „Câmpul Boja" (campania 1997)*	19
Mircea Negru	*Descoperiri arheologice din secolul al III-lea d. Chr. la Bucureşti – Militari „Câmpul Boja"*	26
Ionel Zănescu	*Raporturile administraţiei oraşului Bucureşti cu puterea centrală a Ţării Româneşti în secolul al XVI-lea*	34
Liana Ivan-Ghilia	*Pisanii bucureştene din epoca lui Matei Basarab. Relaţia imagine-text*	41
Aristide Ştefănescu	*Cercetări arheologice la biserica Sfinţii Împăraţi – Buciumeni-Buftea*	45
Vasilica Sandu-Cuculea	*Descoperiri arheologice pe şantierele de translare. Partea a II-a. Bisericile Sf. Ilie Rahova şi Sf. Ion-Nou*	57
Gabriela Bordeianu-Mitrache	*Religiozitatea populară bucureşteană*	73
Valeriu Eugen Drăgan	*Planul Ernst (1791). Analiza reţelei stradale din centrul oraşului Bucureşti*	77
Oliver Velescu	*O pagină din istoria burgheziei bucureştene (1807–1812)*	91
Liliana-Nicoleta Hanganu	*Din istoria unui vechi aşezământ medical. Spitalul Filantropia*	98
Adrian Majuru	*Barabàs Miklos – un cetăţean al Mitteleuropei în Bucureştii începutului de veac XIX*	110
Paul Cernovodeanu şi Nicolae Vătămanu	*Contribuţii la situaţia medico-sanitară a oraşului Bucureşti în primele decenii ale secolului al XIX-lea*	117
Andrei Pippidi	*Bucureştii în preajma Unirii Principatelor, după un plan inedit*	127
Mihai Sorin Rădulescu	*Loji masonice bucureştene din perioada domniei lui Carol I. Documente pariziene inedite*	132
Lelioara Zamani	*Cafenelele boemei literare şi artistice în Bucureştiul sfârşitului de secol XIX*	138
Petruţa Burlacu	*Petrecerea timpului liber în Bucureştiul interbelic*	146

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Victoria Dimitriu *„Strolls in old corners of Buckarest". O lectură târzie a unei cărți despre București, apărută la „Cultura Națională", în anul 1926* 154

Nicoleta Ionescu-Gură *Bombardamentele anglo-americane și germane asupra Bucureștiului, din anul 1944* 162

PATRIMONIU BUCUREȘTEAN

Ionel C. Ioniță *București și statuile sale. Ion I.C. Brătianu de Ivan Mestrovici* 171

Ionel C. Ioniță și Camelia Ene *Monumentele de la Kilometrul Zero* 176

Corina Iosip *Casa Melic, cea mai veche locuință din București* 183

Aristide Ștefănescu *Pisania bisericii Răzvan din București* 187

Mihai Ipate *Cotrocenii în timpul lui Barbu Dimitrie Știrbei* 193

Carmen Constantinescu *Un sit de istorie și artă bucureșteană – strada Ștefan Luchian* 208

și Victoria Gavril

Ioana-Maria Petrescu *Pasajul comercial Lipscani-Gabroveni* 219

Cezara Mucenic *Ion N. Socolescu – activitatea sa de arhitect în Bucureștiul sfârșitului de veac (1884–1900)* .. 226

Virgiliu Teodorescu *Popina de la Mihai Vodă. Vatră de istorie milenară* 245

MUZEOGRAFIE, NUMISMATICĂ, MEDALISTICĂ, HERALDICĂ

Vasile Boroneanț *Al IV-lea colocviu al Asociației Internaționale a Muzeelor de Istorie. 18–24 octombrie 1998. Quebec. Canada* 263

Roland Arpin *Le Musée entre la fonction politique et l'action politique* 265

Corina Hărdău *Scenografia – arta ambientală în slujba expunerii muzeale* 284

Dan Falcan *1848 în București. Schiță pentru o nouă abordare* 285

Constanța Colea *Familia regală. Suverani și cetățeni (ceremonial și cotidian). Tematică de expoziție* 289

Gheorghe Mănucu Adameșteanu *Monede bizantine din colecția M.I.A.M.B.* .. 291

Adrian Popescu *Contribuții numismatice la istoria Bucureștiului* 296

Maria Grigoruță *Două tezaure monetare bucureștene: Colțea și Cărămidarii de Jos* 298

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Elena Marcu și Speranța Diaconescu — *Însemne de asociații profesionale orășenești (1882–1897) din colecții particulare bucureștene* 300

Mihai Sorin Rădulescu — *Stema de pe poarta Palatului Suțu. O precizare heraldică* 305

RESTAURARE
CARTE, GRAFICĂ, CERAMICĂ, TEXTILE

Rodica Antonescu — *Definiția profesiunilor de restaurator și conservator a Consiliului Internațional al Muzeelor – I.C.O.M.* 309

Simona Găgescu — *Armătura interioară în restaurarea unor piese de sticlă din secolul al XIX-lea* 315

Virginia Diaconescu, Filofteia Vechiu și C.C. Ponta — *Folosirea radiațiilor Gama în dezinfecția obiectului de muzeu. Mantie de catifea din sec. al XIX-lea din patrimoniul M.I.A.M.B.* .. 323

IN MEMORIAM

Petre Dache (1930–1997) 329

Radu Viorel Ocheșanu (1943–1998) 330

RECENZII

Tudor Octavian Gheorghiu — *Elemente de istorie a orașului București într-o publicație apărută în Grecia. Alexandra Yerolimpos, „Urban transformation in the Balkans 1820–1920, University Studio Press Thessaloniki, 1996* 337

Oliver Velescu — *Istoria repusă în fireasca continuitate. Aristide Ștefănescu, „Biserica Sfântul Spiridon-Vechi din București", Revista Muzeelor XXXIII, nr. 4, 1996* 341

Cristina-Loredana Ene — *Însemnări privind evoluția spațiilor funerare „Necropola Capitalei", editura Museion, Chișinău, 1997* 343

Liana Ivan-Ghilia — *Secolul XX (nr. 6–7– 8 1997). Număr dedicat orașului București* 348

Corina Iosip — *Perspective teoretice privitoare la viitoarea structură urbană a Capitalei și la Concursul „București 2000". Dana Harhoiu, „Bucarest une ville entre Orient et Occident"*, Simetria, București, 1997 353

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Liliana-Nicoleta Hanganu *Cezara Mucenic, Bucureşti. Un veac de arhitectură civilă.* Secolul al XIX-lea. *Silex, Bucureşti, 1997* *360*

Adrian Majuru *Ionel C. Ioniţă – „O lună din istoria Bucureştilor", editată de Centrul de Proiecte Culturale (ARCUB), Bucureşti, 1998* *363*

Adrian Majuru *Paul Filip – „Bellu Panteon Naţional", editura Carter, Bucureşti, 1998* *365*

CRONICA

Denisa-Simona Olteanu *Manifestări muzeale organizate la Muzeul de Istorie şi Artă a Municipiului Bucureşti (1997–1998)* *369*

Vasilica Sandu-Cuculea *Cronica cercetărilor arheologice* *379*

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

ION N. SOCOLESCU. ACTIVITATEA DE ARHITECT ÎN BUCUREŞTIUL SFÂRŞITULUI DE VEAC - 1884–1900

Cezara Mucenic

„Arhitecţii sunt exponenţii unei arte complexe şi mult cuprinzătoare, întrucât valoarea artistică a operelor arhitecturale caracterizează în modul cel mai fidel epoca".

Expunere de motive la proiectul Legii privind înfiinţarea şi organizarea Corpului arhitecţilor. 1932 [1].

Anul 1932 marca un secol de când primul tânăr român – Alexandru Orăscu – pleca să studieze ştiinţa arhitecturii în străinătate, un secol de lupte şi sacrificii făcute pentru a impune, a recunoaşte valoarea şi a fi acceptată profesiunea arhitecturii ca ştiinţă şi artă cu statut specific. În Ţările Române dificultăţile proveneau nu din cauza nepracticării meseriei de a construi armonios clădiri, fie ele biserici, palate sau case de ţară, ci din necesitatea schimbării statutului celor ce proiectează, concep aceste clădiri. Deoarece în vechime aceasta era un meşteşug şi practicanţii lui făceau parte din breasla lemnarilor, zidarilor, strungarilor, tâmplarilor fiind catalogaţi ca meşteri, iar acum în secolul al XIX-lea este o profesie care cere o pregătire superioară. De aceea primii „arhitectoni" sunt străini chemaţi sau veniţi pentru a contribui la modernizarea edilitară a oraşelor, sau pentru a proiecta clădiri solicitate de reprezentanţi ai claselor avute, aceeia care doresc să-şi „modernizeze" cadrul construit al vieţii lor. În aceste condiţii afirmarea tinerilor doritori a practica arta şi ştiinţa arhitecturii întâmpină dificultăţi deosebite pe care numai tenacitatea lor şi dorinţa de a se realiza le pot depăşi. Căci pentru afirmare lipseşte totul: *şcoala* care să formeze cadre de specialitate în număr suficient pentru a satisface nevoile tot mai mari ale unei ţări aflate într-un ritm de dezvoltare accelerat; *publicaţiile* pentru dezbaterea ideilor; *legile* care să susţină şi să apere activitatea arhitecţilor contribuind la promovarea valorilor şi o serie de *măsuri edilitare* ferme în sprijinul celor ce practică în mod profesionist arta de a clădi.

Dar mai important decât aceste obstacole se dovedeşte faptul că publicul este pregătit să-i accepte datorită parţial receptării vizuale a imaginilor arhitectonice noi, rezultat al circulaţiei europene a multor viitori beneficiari (la studii, în călătorii de afaceri, în călătorii de agrement) sau parţial prin ceea ce au putut vedea chiar aici în Bucureşti graţie activităţii constructive a multor arhitecţi străini ce lucrau deja cam din deceniul trei–patru al secolului al XIX-lea.

Sunt condiţiile în care încep să practice, în Bucureşti, profesiunea de arhitect Alexandru Orăscu urmat la câţiva ani de Ion Rosnoveanu, Oscar Beniş şi ulterior de Grigore şi Nicolae Cerkez sau Alexandru Săvulescu etc. Toţi sunt pregătiţi în

[1] *Constituirea Corpului Arhitecţilor din România.* În *Arhitectura,* nr. 1, 1932, p. 4.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

străinătate la diferite academii şi aduc, reveniţi în ţară, concepţiile, modelele şi repertoriul stilistic în care s-au format. În acelaşi mediu îşi va porni cariera Ion N. Socolescu.

I. **Anii de formare**

Viitorul arhitect s-a născut în anul 1856, la Ploieşti, în familia lui Nicolae Socol (Socolescu), ardelean din Făgăraş stabilit în Prahova, ce învăţase ştiinţa construcţiei la Viena. Mediul de acasă şi afirmarea fratelui său mai mare Toma (născut 1845), îi îndrumă copilăria şi îi orientează preocupările. După încheierea studiilor liceale în oraşul natal, învaţă în perioada 1873–1877 la nou înfiinţata „Şcoala de ponţi şi şosele, mine şi arhitectură" din Bucureşti, fiind coleg aici cu Ion Mincu. Cursurile bine structurate datorate unor profesori de prestigiu ca Gr. Cerkez, Gh. Duca sau Elie Radu, nu-l mulţumesc, căci sunt orientate în special spre ştiinţa construcţiei, aşa cum va preciza şi diploma de inginer pe care o primeşte, cu întârziere datorată cauzelor administrative, în anul 1880. Cu dorinţa de a deveni, ca şi fratele său, arhitect, pleacă la Paris pe spesele lui Toma Socolescu, ce preluase rolul de părinte în urma dispariţiei timpurii a tatălui lor. Ca mulţi alţi români studiază arhitectura la École de Beaux-Arts în perioada 1879–1883, terminându-şi învăţătura cu rezultate foarte bune, ceea ce determină conducerea şcolii să-i elibereze o semnificativă scrisoare de recomandare: „A terminat... studiile de la Şcoala de Arte Frumoase unde a obţinut succese care clasificându-l printre elevii cei mai distinşi ai şcolii îmi permit a-l recomanda într-un mod cu totul deosebit domnilor membrii ai guvernului român" [2].

II. **Activitatea de arhitect – proiectant în Bucureşti** [3].

După revenirea în ţară, la Ploieşti, I. N. Socolescu lucrează pentru o scurtă perioadă la sectorul construcţii a căii ferate pe linia Bucureşti – Predeal. În anul 1884 se stabileşte în Bucureşti.

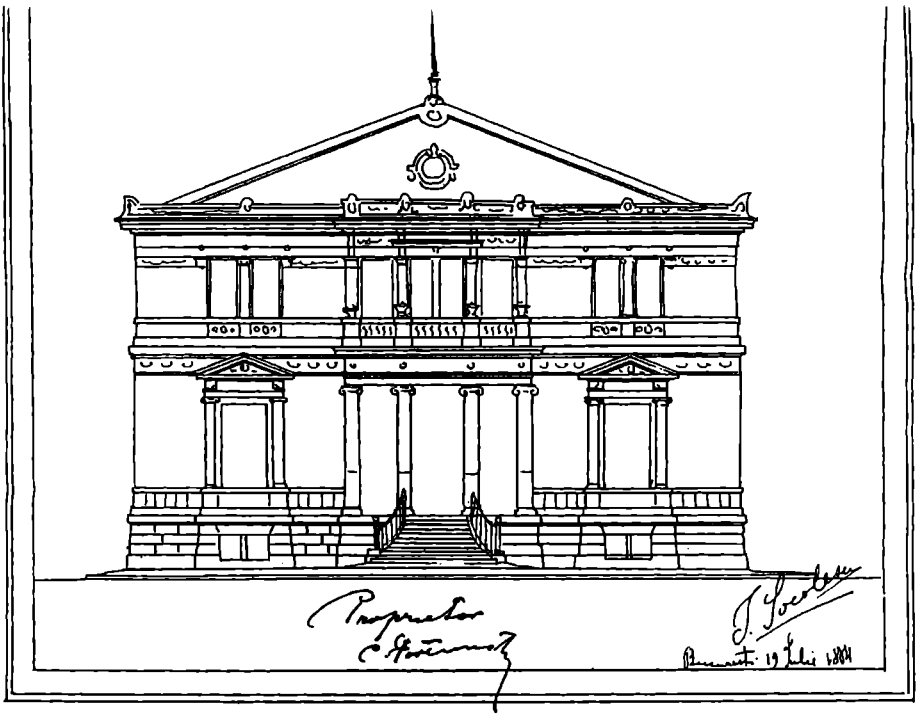
Capitala României era, în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, un oraş în plină transformare arhitecturală. După etapa preluării stilului neoclasic, deja se impusese eclectismul în special în forma sa academică, dar nu lipseau exemplarele de arhitectură romantică ce recurgeau la forme preluate din arhitectura evului mediu european, în special din repertoriul stilului gotic. Arhitecţii ce activează în această perioadă îşi pot alege mijloacele de exprimare ce le consideră adecvate proiectelor în funcţie de doleanţele beneficiarilor, de necesităţile impuse de asigurare a funcţionalităţii clădirii respective, de propria imaginaţie dar şi de obligativitatea respectării legislaţiilor urbane aflate în vigoare. Astfel, din anul 1878 trebuie să se respecte „regulamentul pentru construcţiuni şi alinieri" al Primăriei Municipiului Bucureşti care, alături de „regulamentul asupra salubrităţii construcţiilor şi locuinţelor" din acelaşi an, reglementează alinierea, înălţimea construcţiilor în funcţie de lăţimea străzii sau modenatura faţadelor din punct de vedere al esteticii ca şi procentul de ocupare a parcelei, modul de a asigura igiena locuinţei, etc.

[2] Certificat provizoriu semnat de P. Dubois, membru al Institutului şi director al Şcolii Naţionale Speciale de Arte frumoase. În: Socolescu Toma T., *Fresca Arhitecţilor care au lucrat în România în epoca modernă 1800–1925*, vol. I, 1955 (manuscris dactilografiat), pag. 173.

[3] Activitatea a fost reconstituită în principal după planurile semnate de arhitectul I. N. Socolescu, planuri ce însoţeau autorizaţiile de construcţii aflate la Arhivele Naţionale – Direcţia Municipiului Bucureşti (AN-DMB), Fondul Primăria Municipiului Bucureşti (PMB) – Tehnic. Deocamdată, alte informaţii precise ne lipsesc ceea ce nu exclude posibilitatea existenţei şi a altor proiecte realizate de Socolescu dar necunoscute până acum.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Primul proiect cunoscut semnat de Socolescu ca arhitect este casa avocatului Fortunescu din strada Crinului (în prezent Gen. Praporgescu, nr. 24). Cererea adresată primăriei capitalei pentru obţinerea autorizaţiei, în 18 iulie 1884, precizează în „biletul de voie": „Se autorizâ a construi în faţa stradei pe linia fixată conform planului adică (...) pe suprafaţa 323 m^2 conformându-se modului de construcţie atât planurile prezentate cât şi condiţiile stipulate în regulamentul de construcţie, adică: ciubucele de cărămidă cu eşire mai mare de 0,22 cm se vor susţine prin grătare de fier sau în caz contrariu vor fi de piatră, metal sau lemn. Eşiturile (moulures) de

Casa Fortunescu, strada Crinului – faţada spre curte

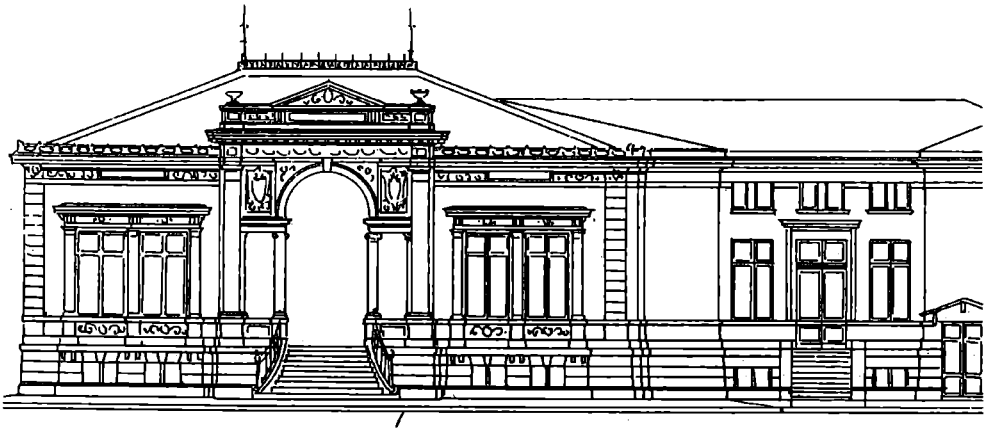
decoraţiune la faţadă la catul de jos nu vor ieşi din aliniere mai mult de (...) iar soclurile trebuiesc a fi pe aliniere. Coloanele izolate, angajate, pilaştrii, rezalitele etc., cu orice fel de ornamente nu pot ieşi din aliniere cu mai mult de 0,16 m" [4]. Alături sunt prezentate planşele proiectului aprobat: secţiunea, aticul, subsolul, parterul, faţada [5]. Proaspătul absolvent al şcolii franceze de arhitectură, concepe imobilul

[4] AN-DMB, Fond. PMB – Tehnic, Dosar 46/1884, fila 27.

[5] Ulterior casa a fost cumpărată de familia Alexandru Plagino care este menţionată ca proprietar în Cartea Funciară a Oraşului Bucureşti instituită în anul 1940. Acest act descriind construcţia precizează partiul care este la clădirea principală: subsol cu trei camere, două cămări, bucătărie, pivniţă, iar parterul şi etajul fiecare cu câte un apartament de 6 camere şi baie. Se menţionează şi al doilea corp de casă în curte (probabil construit ulterior clădirii principale). (conform AN-DMB, Fond Cartea Funciară, Dosar 1955/1940). Casa există şi în prezent şi este propusă a fi declarară monument istoric.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

în stil academic de factură neoclasică dând faţadei situată spre curte, amploare şi monumentalitate, prin coloanele porticului de intrare, coloanele adosate ale ferestrei şi balconului şi frontonului dreptunghiular ce marchează axa de interes a clădirii. Construcţia cu două nivele constituită dintr-un parter înalt şi un etaj – atic, are şi subsol pentru dependinţe. Amplasată pe mijlocul lotului s-au putut evita calcanele. Partiul conceput raţional şi funcţional dispune echilibrat încăperile, reluând în spaţiile interioare ca motiv decorativ dominant frontonul pentru a sublinia uşile. Din această primă clădire se anunţă una dintre caracteristicile rezolvărilor planimetrice ale arhitectului, respectiv folosirea planului compact, renunţându-se deci la planul tradiţional cu camere în amfiladă de-a lungul unui coridor vitrat, pentru zona dependinţelor.

Casa Moroianu, calea Călăraşi nr. 41 – faţada spre curte

Proiectul casei N. D. Moroianu din Calea Călăraşi, nr. 41, depus primăriei Capitalei este autorizat la 17 august 1884 prin „biletul" ce preciza: „Se autorizâ a construi în conformitate cu planurile (...). A se încasa taxa pentru (...) construcţii ocolul II, pe o suprafaţă de 65 m^2 cu trei rânduri şi 312 m^2 cu un rând" [6]. Clădirea, după cum se precizează în acelaşi act „care se face în colţul ce are un unghi foarte ascuţit format din întâlnirea stradei Mântuleasa cu Călăraşi" [7], este orientată perpendicular pe stradă cu latura scurtă şi este compusă din corpul principal având parterul înalt şi subsolul şi corpul secundar (care continuă corpul principal) cu parter, etaj – atic şi subsol (de unde şi diferenţa de taxare) [8]. Planul păstrează simplitatea şi logica funcţională, dar repertoriul decorativ se schimbă abordând soluţiile eclectismului cu predominantă neoclasică. Evident, tratarea fiecărui tronson al

[6] AN-DMB, Fond PMB, Dosar 47/1884, Fila 255.

[7] *Idem.*

[8] În timp Casa Moroianu îşi schimbă proprietarul, în planul cadastral din 1896, fiind menţionat C. A. Stoltz (numărul casei, modificat, este acum 59) iar în planul din 1911 proprietar este Luca Zisul. Casa există şi în prezent pe Calea Călăraşi, nr. 55 şi str. Mântuleasa şi este înscrisă în *Lista monumentelor istorice din Bucureşti*, Calea Călăraşi între str. Mântuleasa şi Hala Traian fiind declarată ansamblu de arhitectură şi urbanism.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

clădirii se schimbă în raport cu gradul de importanţă al funcţiunii, corpul dependinţelor având o rezolvare simplă a faţadelor, în care numai bagheta ce marchează intrarea aminteşte de soluţia decorativă a corpului principal. Interesantă este şi rezolvarea volumetrică, deoarece corpul dependinţelor adaugă un nivel care se integrează volumului principal, astfel că nu se impune schimbarea liniei acoperişului. În ce priveşte corpul principal al casei, în exterior dominantă este evident intrarea, cu o scară somptuoasă pe care se accede la porticul având două coloane ce susţin arcada. Peste ea se dezvoltă antablamentul şi frontonul.

Se remarcă la ambele proiecte Fortunescu şi Moroianu, găsirea unor soluţii originale de tratare a proporţiilor frontonului în raport cu pantele acoperişului evitându-se intrarea în concurenţă a celor două volume. În cazul casei Moroianu o soluţie originală este adoptată şi la modul de tratare a faţadei dinspre stradă. Acolo, datorită liniei sinuoase a alinierii străzii se creează două travee, a doua în retragere, subliniate de coloane masive ce ritmează suprafaţa şi sparg platitudinea liniei, conferindu-i personalitate.

În anul 1885 artistul îşi deschide propriul *„BIROU TEHNIC PENTRU PROIECTE ŞI ÎNTREPRINDERI DE LUCRĂRI PUBLICE ŞI PARTICULARE. I. N. SOCOLESCU arhitect şi inginer, strada Domniţei, nr. 12 bis"* [9] (actuala stradă Hristo Botev). Gest îndrăzneţ într-o epocă în care în Bucureşti erau activi arhitecţi de prestigiu ca: fraţii Cerkez, Alexandru Săvulescu, Paul Gottereaux, Anton Onderca, Ion Rosnovanu sau mai tinerii Enderle, Berthet, Nicolae Cuţarida, etc. Dar trebuie remarcat că I. N. Socolescu este deja un nume cunoscut în mediul intelectual al oraşului astfel că el se va bucura de o cronică – comentariu la activitatea sa de arhitect. Scrisă de remarcabilul om de cultură şi scriitor Barbu Ştefănescu Delavrancea, ea încerca să stabilească trăsăturile definitorii ale artistului: „Noi ne-am propus o vizită la atelierele artiştilor noştrii sculptori, pictori şi arhitecţi... şi a da publicităţii impresiile noastre sincere, dacă n-ar fi îndestul de drepte, dar niciodată cu răutate... Deocamdată vom spune câteva impresii ce ne-a lăsat domnii I. Georgescu, I. N. Socolescu şi artistul Manolescu. Domnul Ioan Socolescu e arhitectul care caută, răscoleşte, face şi reface, revine şi este în stare să treacă cu buretele peste un plan aproape isprăvit, în cazul când frumosul nu s-a învoit cu practicul. Şi are dreptate: poţi asculta o bucată de muzică, poţi privi un tablou sau un grup de marmură şi să rămâi pe deplin mulţumit; la o lucrare de arhitectură nu ţi-e deajuns s-o priveşti. De aci partea practică reiese neapărat. Aci e vorba pe lângă aspectul faţadelor, de locul care-l ocupă în raport cu soarele, de chipul cum este împărţit interiorul, de poziţia edificiului întreg şi de destinaţia lui" [10].

Respectarea acelor principii remarcate de cronicar îl încadrează pe Socolescu în această primă etapă a activităţii în curentul eclectic de factură raţionalistă. Este ceea ce a susţinut şi arhitectul, teoreticianul şi restauratorul francez Viollet Le Duc maestru necontestat al multor generaţii de arhitecţi de la sfârşitul secolului al XIX-lea, când spunea: „eclectismul nu este un bine decât atâta timp cât este supus unei gândiri juste, foarte sigure de ceea ce ştie şi posedând principiul limitării", în binecunoscuta sa lucrare *„Entretiens sur l'architecture"* apărută în 1863.

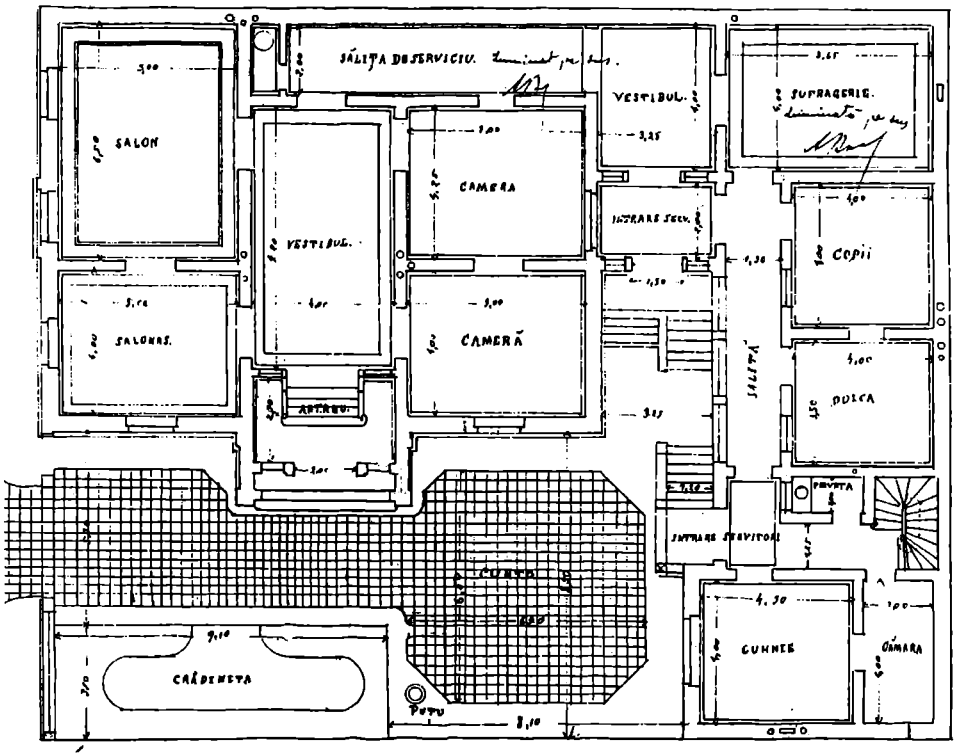
[9] AN-DMB, Fond PMB – Tehnic, Dosar 138/1885, Fila 92.

[10] *Cronică Artiştii noştri* în: *România Liberă. Număr literar.* An 1, nr. 2, 23 septembrie 1884, pagina 22–23.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Următoarele proiecte cunoscute, realizate în anul 1886 aparţin de asemenea perioadei eclectice. Din păcate, clădirile au fost amplasate în zone care s-au restructurat în timp, construcţiile dispărând deci, judecata se poate face numai după planurile originale aflate în arhivele naţionale.

Casa Rusesscu, din strada Sfântul Mina, nr. 4 [11], este o construcţie tipică pentru zona în care este amplasată. Casa având doar parter era gândită cu faţada scurtă şi mai sobră la stradă şi cu faţada principală, tratată cu generozitate, în curte. Modenatura mult mai bogată foloseşte forme decorative din repertoriul stilului

Casa Russescu, strada Sf. Mina– plan parter

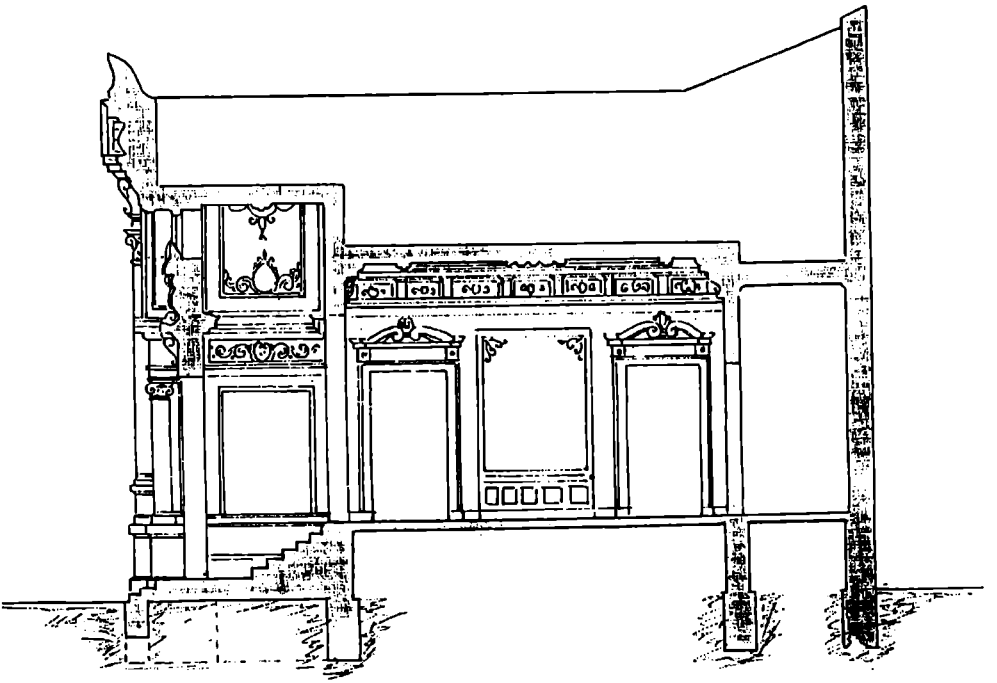
baroc, accentuat rămânând pe intrare care este subliniată de cele două frontoane legate prin fereastra amplă, semicirculară [12]. Totuşi nu se distruge echilibrul între décor şi masa volumului deoarece primul este conceput pentru sublinierea golurilor, restul suprafeţei fiind ritmată numai de tencuiala tip bosaj, care separă tratarea

[11] AN-DMB, Fond PMB, Dosar 15/1886, Fila 172. Ulterior în anul 1827 clădirea a fost cumpărată de la Elena Rusesscu de soţii Obreanu (conform AN-DMB, Fond Cartea Funciară, Dosar 27.989/1940). În prezent zona a fost parţial restructurată iar imobilul menţionat a fost înlocuit de o clădire mai nouă.

[12] În mod surprinzător aceeaşi rezolvare volumetrică şi decorativă a faţadei a fost identificată la casa din Calea Călăraşi, nr. 61, construcţie realizată în aceeaşi perioadă, dar la care nu s-a stabilit autorul proiectului.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

corpului principal de cel secundar. Unele elemente decorative se reiau în interior respectându-se astfel principiul armoniei expresiei între cele două spaţii. Partiul, aşa cum îl precizează arhitectul în planul parterului, este tipic pentru casa unifamiliară a epocii, la care se separă clar zonele: publică de privată, locuinţa principală de dependinţe.

Casa Russescu, strada Sf. Mina – secţiune

Următoarele proiecte realizate aparţin aceluiaşi mod de exprimare stilistică al fazei de început, respectiv repertoriul eclectic cu dominantă neoclasică. Individualizarea fiecărei soluţii este determinată în special de program şi de locul de amplasare care impune găsirea de soluţii adecvate. Este cazul casei Arion, construită în anul 1886 în strada Bibescu Vodă, nr. 4 [13], pentru care arhitectul revine la tipul de plan adunat, cu distribuţia clară a spaţiului interior. Faţada situată pe alinierea străzii tratează în mod corespunzător etajul, accentuând traveea centrală aflată în uşor decroş. Este modul de a exprima plasarea în acest spaţiu, la etaj, a principalei camere a casei – salonul, cameră de primire, deci reprezentativă. Intrarea care se face prin curte nu mai constituie dominantă fiind plasată pe o latură a clădirii, deci fiind redusă la rolul său funcţional de a asigura legătura directă cu celelalte scări de circulaţie interioară.

[13] AN-DMB, Fond PMB – Tehnic, Dosar 17/1886. Strada a fost parţial demolată pentru construirea blocului nou ce închide la sud str. Dealul Mitropoliei, casa fiind demolată cu acest prilej.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

În cazul intervenţiei făcute în anul 1886 „pe locul viran din colţul străzii Brâncoveanu, nr. 14, (...) cu splaiul stâng al Dâmboviţei" [14] comanda primită cerea întregirea unei construcţii existente prin amplasarea pe un teren triunghiular a unei clădiri noi formată din prăvălie la parter şi probabil, un salon în catul de sus. Accesul la etaj se face din clădirea existentă printr-o scară aflată probabil în zona nemenţionată de releveu. Comunicarea aceasta între clădirea existentă şi noul corp rămâne numai la nivelul catului de sus, fiind eliminată la nivelul parterului, unde întreg spaţiul este dedicat magazinului cu excepţia unei mici încăperi de colţ-dreapta, prin care se accede la pivniţă, unde probabil se afla şi depozitul de mărfuri. Faţada elegantă accentuează firesc etajul – nobil şi în mod special zona centrală, unde aparenta fereastră biforă este în realitate o uşă dublă de ieşire în balcon, care este acoperit de antablament şi fronton, totul susţinut de două coloane ionice ce lasă să se perceapă basorelieful decorativ plasat deasupra intrării. Antablamentul şi frontonul se reiau la ferestrele laterale dar tratate simplificat echilibrând faţada şi contribuind la o rezolvare mai generoasă decât ar cere funcţiunea încăperilor pe care le luminează („toileta" este menţionată aici cu sensul de încăpere cu acest scop şi nu de baie).

Conform titulaturii sale, atelierul de proiectare al arhitectului I. N. Socolescu se ocupă încă de la începutul activităţii, de lucrări publice, cum remarca chiar Barbu Ştefănescu Delavrancea în cronica din anul 1884: „la domnia sa am cercetat între alte proiecte: un întrepozit de mărfuri pe marginea Dunării, un stabiliment de băi termale şi o şcoală de arte frumoase (...). Câteva cuvinte despre proiectul acelui întrepozit (...) proiectul, în sine, de o importanţă practică deosebită, este conceput pe ideea d-a satisface numeroasele cerinţe ale unui edificiu de asemenea natură şi cu toate acestea ochiul rămâne mulţumit din cauza formelor exterioare care însuşesc un caracter simplu şi monumental şi în întregul planului se leagă între ele într-un tot uşurător serviciului. În faţadele acestei clădiri reiese prin trăsături simple şi viguroase nu numai importanţa acestui stabiliment în general, dar chiar a fiecărei aripe; acest fapt provine din armonia ce dl. Socolescu caută să întrunească între faţade şi împărţeală. Când cineva se preocupă de locul ce va ocupa o clădire, de legătura dintre faţade şi părţile din lăuntru, dovedeşte pe lângă ştiinţa de carte şi un talent deosebit" [15].

În Bucureşti, în cadrul acestui tip de program, unicul proiect realizat a fost clădirea penitenciarului militar pentru care solicită autorizaţie de construcţie în anul 1885 urmând să amplaseze construcţia: „pe locul din Dealul Spirii între stradele Mihai Vodă, 13 Septembrie, Fonterii" [16].

Clădirea se încadrează stilistic curentului raţionalist în care predomină rezolvările strict funcţionale, elementul decorativ intervenind sporadic, numai pentru sublinierea deschiderilor şi ruperea monotoniei faţadelor. Se recurge la sistemul construcţiilor pavilionare care permite nuanţarea partiului specific funcţiunii fiecărui corp. I. N. Socolescu va proiecta mai multe construcţii publice însă amplasate în alte localităţi cum au fost: Palatul de Justiţie Craiova, clădirea Şcolii Normale Vasile Lupu din Iaşi şi Şcoala Secundară de Fete a Societăţii pentru Învăţătura Poporului

[14] AN-DMB, Fond PMB – Tehnic, Dosar 17/1886, Fila 48. În prezent strada poartă numele N.Tonitza dar zona casei Athanasiu a fost demolată pentru construirea blocului Adriatica, arhitect Petre Antonescu, clădire ridicată în jurul anilor 1930.

[15] *Op. cit.*

[16] AN-DMB, Fond PMB – Tehnic, Dosar 30/1885, Fila 57. Clădirea s-a păstrat cu aceeaşi funcţiune de închisoare militară, apoi închisoare politică până în anul 1983 când a fost demolată conform proiectului de nivelare a dealului Spirii pentru construirea Casei Republicii.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Român, secţiunea Prahova. Între toate aceste clădiri cu funcţiuni diferite linia unificatoare este dată de prezenta deschiderilor multiple care asigură luminozitatea spaţiului interior şi de simplitatea mijloacelor decorative.

Prima etapă creatoare a lui I. N. Socolescu conţine şi clădiri lipsite de semnificaţie în evoluţia sa, strict utilitare ce răspund comenzii sociale şi pe care arhitectul le abordează cu acelaşi profesionalism [17].

Următoarea etapă în creaţia arhitectului I. N. Socolescu apare firesc în evoluţia sa, el fiind o personalitate culturală ancorată în gândirea epocii şi mai ales preocupată de dezbaterile teoretice ale profesiunii. Încă dintr-o conferinţă ţinută de Alexandru Odobescu în 1872, dar publicată abia în 1887, se menţiona unul din deziderateie epocii, acum după unirea principatelor şi realizarea independenţei României, anume acela al găsirii expresiei naţionale în cultură: „Studiaţi rămăşiţele, oricât ar fi ele de mărunte, ale producţiunii artistice din trecut şi faceţi dintr-însele sorgintea unei arte măreţe şi avute (...). Nu pierdeţi nici o ocazie d-a vă folosi de elementele artistice ce vă prezintă monumentele româneşti" [18]. Ideea va fi dezbătută mulţi ani, iar unii artişti vor încerca să o impună în practică.

Primul dintre arhitecţii novatori, în ordinea cronologică a apariţiilor creaţiilor originale, va fi Ion Mincu, când proiectează şi construieşte în 1886 casa Lahovary din strada Lustrului (în prezent strada Ion Movilă – casa declarată monument istoric există în curtea Spitalului Cantacuzino) în care încearcă să inoveze în mod radical stilul atât planimetric cât şi decorativ, propunere care va fi urmată în 1889 de casele Vlădoianu din strada Sălciilor nr. 1 (în prezent strada Thomas Masaryk; casa nu mai există) ce demonstrează alt mod de exprimare a aceluiaşi repertoriu. Preocupat să folosească într-o sinteză exprimarea originală arhitecturală identificată de el în construcţiile rurale tradiţionale (în special cele din zona subcarpatică), în lăcaşurile de cult şi la o parte a fondului vechi al casei urbane, Mincu reuşeşte să găsească o serie de formule personale care vor fi considerate bazele unui stil nou, deosebit de binecunoscuta expresie academică-eclectică, stil care va fi denumit neoromânesc.

Stilul proiectat de arhitectul Ion Mincu va fi receptat şi preluat de contemporani şi continuat de generaţiile următoare creindu-se o adevărată şcoală.

În paralel, colegul lui Mincu, arhitectul I. N. Socolescu încearcă să găsească şi el propria formulă stilistică când proiectează casa din strada Lucaci, nr. 21 bis, pentru cunoscutul istoric al Bucureştilor Ionescu-Gion. Autorizaţia numărul 8 primită la 23 februarie 1889 preciza că se va face: „construcţie de zid masiv cu mortar de var, cu calcan de zid la vecini şi învelită cu tablă metalică" [19]. Deasemeni, se sublinia în

[17] Ne referim la clădirea anexă a Teatrului Naţional din Calea Victoriei, clădire cu funcţia de magazie, construită în 1894; la „Atelierul cu dependinţe pentru domnul Stoicescu, pictor" din str. Berzei, nr. 128, ocolul III; sau la intervenţiile minore cum ar fi reparaţii la proprietatea arhiereului Piteşteanu din str. Plantelor, reparaţii şi reconstrucţie parţială la casele Vlădoianu din str. Teilor (ulterior Vasile Lascăr), nr. 61, la grilajul din str. Bibescu nr. 4 sau la „reparaţii de tencuieli şi vopsitorii" la casele din str. Griviţa (nr. vechi 3). Vezi: AN-DMB, Fond PMB – tehnic, Dosarele 1.057/1894; 18/1885, Fila 92; 24/1885, Fila 115; 25/1885, Fila 89; 42/1886, Fila 332; 36/1890, Fila 283.

[18] Alexandru Odobescu, *Artele din România în periodul preistoric*, în *Opere*, vol. II, Bucureşti, ESPLA, 1955, p. 77–106.

[19] AN-DMB, Fond PMB – Tehnic, Dosar 33/1889, Fila 13. În planul din 1896 numărul devine 33 iar după aceea numele străzii modificat este Logofăt Udrişte, conform planului din 1911, stradă care se renumerotează, casa aflându-se la nr. 11. Şi proprietarul se schimbă astfel că în 1911 este Lazăr Bădescu, jurist şi scriitor. Urmează ca proprietar Anton I. Stoenescu iar la decesul acestuia Eforia Spitalelor Civile cu uzufruct viager pentru Paulina, văduva proprietarului (conform AN-DMB, Fond Cartea Funciară, Dosar 28.644/1940). Aflată în zona ce urma să se demoleze între actualul bd. Mircea Vodă şi str. Traian, acţiunea oprindu-se în 1989, casa monument istoric declarat din anul 1955, s-a păstrat.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

acelaşi act „a se da voie construcţiei (...) proprietatea fiind pe linie după noul plan", iar taxele ce trebuiau achitate ne dau detalii asupra volumului proiectat să se clădească „construcţie cu trei etaje (...) 50,80 m^2; construcţie cu două etaje (...) 69,40 m^2; construcţie cu un etaj (...) 37,20 m^2". Socolescu reuşeşte să inoveze planimetric, volumetric, decorativ şi ca amplasare. Situarea casei se face acum pe fundalul lotului, cu retragere de la stradă, către care este orientată faţada principală. Planul de forma unui trapez inegal prevede, aşa cum era gândit şi în vechea casă boierească, intrarea printr-un foişor în vestibul, din care se dispun cele patru camere, la faţa străzii fiind încăperile mai importante adică: salonul şi biroul. Pentru comunicare între cele trei nivele – subsolul cu dependinţele şi sufrageria, parterul şi etajul cu dormitoarele – în mod cu totul inedit, se prevede un turnuleţ amplasat în aripa stângă, ce conţine casa scării, la care se accede printr-un coridor din acelaşi vestibul principal. Etajul parţial se deschide spre o mică *loggia* susţinută de colonete. Combinarea diferitelor volume, neuzitată la clădirile cu funcţiune de locuinţă, rupe unitatea mesei şi particularizează compoziţia volumetrică. Decorul inovează şi el întrucât umple cu totul suprafaţa dintre arcele trilobate, arce prezente în cazul tuturor deschiderilor: foişor, loggie, ferestre. Se introduce motivul decorativ floral tratat în maniera stucaturii plate. În plus, fiecare cornişă, primeşte alt brâu decorativ care se încheie printr-o baghetă bine conturată sau o torsadă. În cazul ferestrelor apare deasupra frontonului dreptunghiular, ca semn distinctiv, cartuşul cu iniţiala proprietarului. Acoperişul, individualizat pentru fiecare din volumele clădirii, reia tipul de streaşină lată, ca la vechile case boiereşti bucureştene, care se mai găseau în oraş la acea epocă.

Desigur, noua formulă stilistică, înseamnă doar încercarea de a introduce pe lângă repertoriul volumetric şi decorativ vehiculat în epocă, repertoriu de sorginte vest-europeană, o altă suită de elemente din ceea ce arhitectul identificase la vechile case ale oraşului, în arhitectura post-brâncovenească sau în arhitectura de influenţă orientală existentă în Bucureşti încă la acea dată, cu tipul său de decoraţie. Gestul corespunde modului în care şcoala de tip academic formează arhitecţii în acea perioadă oferindu-le ca posibilă soluţie creatoare variaţia în repertoriul formal. Mentalitatea este evidentă în modul în care, la banchetul ce sărbătoreşte în 1892 un an de la înfiinţarea Societăţii Arhitecţilor Români, sunt gratulaţi arhitecţii fondatori care primesc „Colecţiunea de elemente româneşti" [20].

Analizând întreaga compoziţie propusă de arhitectul Socolescu trebuie remarcată originalitatea faţă de exprimarea stilistică curentă, deoarece el găseşte soluţii să modifice: jocul volumetric, motivele decorative introducând formule insolite, modul în care se situează pe lot clădirea şi rezolvarea modenaturii ceea ce conferă casei Ionescu-Gion expresia originală, motivând nominalizarea ei în mod particular. Clădirea devine astfel exemplarul princeps al exprimării arhitecturale care se va numi **„stilul Socolescu"** [21].

[20] *Primul banchet al arhitecţilor români* în: *Analele Arhitecturii şi ale Artelor cu care se leagă*, anul III, nr. 3/1892, Fila 44.

[21] Între clădirile anterioare şi casa Ionescu-Gion, arhitectul Socolescu a mai proiectat o construcţie apropiată ca timp şi ca loc de amplasare (conform AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosar 26/1888, Fila 164) căci este gândită pentru str. Lucaci, nr. 21 (devenită la 1896 nr. 35 şi apoi pe strada Udriste la nr. 13). Casele sunt în 1896 proprietatea lui Eraclie Ciupagea. Autorizaţia, lipsită de planuri, dă voie „să construiască din nou casă cu un etaj (parter) cu modificările următoare: înălţimea de la trotuar până deasupra cornişei să fie de 6 m, axa ferestrelor de la galerie să corespundă exact cu axa ferestrelor de la acea galerie pentru mai multă lumină şi camera A să fie luminată prin felinarul făcut la acoperişul casei". Conform descrierii planul casei se deosebeşte de realizările de până acum ale arhitectului, fiind o reluare a vechiului plan al casei bucureştene unifamiliare. Iar faţada (cât se citeşte dintr-un fragment de poză apărut în Analele Arhitecturii...) este de factură eclectică în formulele practicate anterior anului 1884 când îşi începe Socolescu activitatea. Casa, care aşa cum spune acelaşi document, „fiind executată în conformitate cu regulamentul" exista până în planul din 1911, în prezent a dispărut.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Toate proiectele, cunoscute în prezent, semnate de I. N. Socolescu după anul 1889 se încadrează acestui mod de exprimare stilistică, fără ca rezolvarea să însemne multiplicarea soluţiei iniţiale, ci păstrând efortul creator de nuanţare a expresiei în raport cu funcţiunea şi amploarea programului. Dintre clădirile proiectate în această etapă un prim grup aparţine celor cu destinaţia exclusiv de locuinţă, diferenţa între ele fiind de dimensiune. Aşa sunt: în 1894 casa-parter pentru dr. Iovit, din strada Emigrantului [22], apoi casele cu două nivele din strada Clopotarii Noi [23], nr. 55, în anul 1890 şi clădirea din strada Polonă [24] nr. 26, reparată radical în anul 1891.

În acelaşi timp realizează şi clădiri cu funcţiune mixtă, foarte des prezente într-un oraş în care negoţul este una dintre ocupaţiile principale şi anume acel tip de construcţie ce are parterul comercial iar catul sau caturile superioare – locuinţe. În cadrul acestui program se înscriu: casele Roşu din Calea Moşilor „în curtea bisericii Răzvan [25]" ridicate în 1889, casele proprii din Bd. Carol I, nr. 14 şi 14 bis [26] construite în anul 1896 şi casele Mihail Stoenescu [27] din str. Izvor colţ cu str. Mihai Vodă, din 1897.

[22] AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosar 446/1894. Str. Emigrantului situată între str. Antim şi str. Sfinţii Apostoli a fost demolată pentru realizarea noului centru civic în anii 1984–1989.

[23] AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosar 25/1890, Fila 190. Se autorizează construcţia cu condiţia ca „alinierea să meargă pe linia caselor vecine nr. 55 ce fac colţ cu str. Puţul de Piatră". Clădirea, aflată apoi pe str. Grigore Alexandrescu la nr. 8 (conform Planului Cadastral, 1896), a fost demolată pentru alinierea Bd-ului Colţei (bulevard numit ulterior Lascăr Catargiu, Ana Ipătescu, Lascăr Catargiu). Ulterior, în 1938, casa a fost demolată şi pe terenul acesteia şi un teren învecinat s-a ridicat un bloc după planurile arh. T. Niga (conform AN-DMB, Fond Cartea Funciară, Dosar 1.847/1940).

[24] AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosarele: 79/1891, Fila 252; 80/1891, Fila 46. Socolescu doreşte să facă „reparaţii radicale" şi i se acordă autorizaţia cu următoarea condiţie „casele de la faţada stradei refăcând faţada pe aliniere... fără a mări suprafaţa clădirii". Pentru aceasta i se va da şi noua aliniere, arhitectul dorind să respecte legislaţia în vigoare. În 1896 casele sunt proprietate E. Ghermani apoi devenind proprietatea generalului Stroescu (conform Planului Cadastral 1911) iar str. Polonă devenind str. Gheorghe Cantacuzino, apoi str. Teilor nr. 24 şi în prezent str. Slănic nr. 24. Clădirea era şi este compusă din 4 corpuri conform descrierii din 1940 când se precizează că este vorba despre o construcţie din cărămidă acoperită cu tablă având: corpul I – parter şi etaj cu 11 camere şi dependinţe; corpul II – parter şi etaj cu 7 camere şi dependinţe; corpul III şi corpul IV – cu trei camere şi dependinţe, suprafaţa totală fiind de 920 m^2 (conform AN-DMB, Fond Cartea Funciară, Dosar 27.689/1940). Casa a fost declarată monument istoric în şedinţa din 20 aprilie 1953 a Direcţiei Monumentelor Istorice (conform BCMI, nr. 1–2/1996, pag. 93).

[25] AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosar 69/1889, Fila 172. Se cere să se construiască „o pereche case de locuit de zid masiv", pe Calea Moşilor colţ cu Pasagiul bisericii Răzvan Vodă". Clădirea a fost demolată în 1977 o dată cu demolarea întregului front între străzile G-ral Florescu şi Cavafii Vechi.

[26] Casele din Bd. Carol I nr. 14 (conform AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosar 321/1896) la renumerotarea bulevardului au primit nr. 30. Imobilul compus din „teren cu casă şi curte, casa constând din parter şi două etaje având două prăvălii, 16 camere, dependinţe" avea suprafaţa de 266 m^2. Proprietar în 1940 era Robescu Nicolae Margareta (conform AN-DMB, Fond Cartea Funciară, Dosar 27.663/1940). Casele din Bd. Carol I, nr. 14 bis. (conform AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosar 356/1896) la renumerotare devin nr. 28 şi sunt modificate în 1940 faţă de proiectul iniţial printr-o supraetajare a corpului principal care acum este compus din parter şi cinci etaje (conform AN-DMB, Fond Cartea Funciară, Dosar 27.662/1940). Proprietarul este Ion Constantin Robescu. La parter se afla un restaurant, o bodegă şi o prăvălie. Iniţial clădirea era compusă numai din parter, etajul I şi mansardă. De remarcat că proiectarea construcţiilor a coincis cu apariţia *Condiţiunilor pentru Construcţiunile de pe bulevarde şi splaiuri (vezi Regulamentul pentru Construcţiuni şi Alinieri...*, Bucureşti, 1903) pe care arh. Socolescu le respectă, pe Bd. Carol I fiind prevăzută: amplasarea pe aliniere şi cu înălţimea de 15–17 m. Clădirile există şi în prezent cu modificările precizate şi sunt declarate monumente istorice.

[27] AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosar 1.165/1897. Clădirea având la parter magazin (farmacie) a funcţionat continuu până la demolarea ei cu ocazia realizării centrului civic şi dispariţiei str. Mihai Vodă (tronsonul între Cheiul Dâmboviţei, Podul Mihai Vodă şi str. Izvor).

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

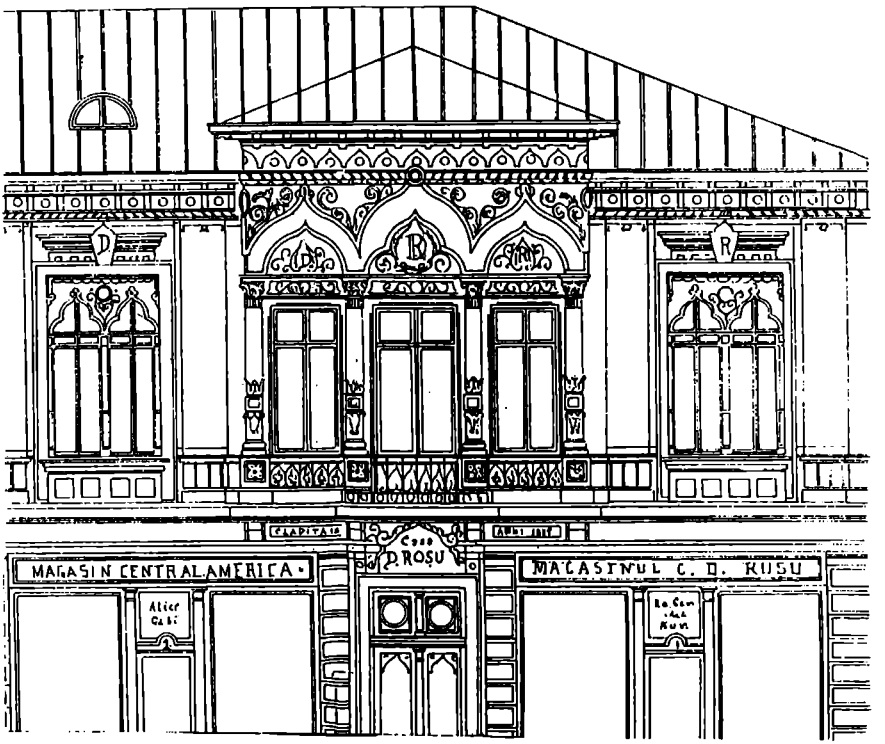
Analiza acestor construcții pune în evidență o anume nuanțare în timp a stilului Socolescu. În ce privește planul, în cazul locuințelor, partiul nemodificându-se, variațiile sunt minime depinzând strict de amplasarea și de dimensiunea construcției. Dealtfel, sunt continuarea tipului de plan adoptat de arhitect la casele rezolvate în stil eclectic. Deci, se perpetuează dispunerea camerelor în jurul vestibulului de intrare, eventual cu adăugarea unui coridor ce asigură decomandarea. Elementul nou rămâne turnulețul (sau încăperea circulară) în care se cuprinde casa scării, soluție prezentă și la o clădire numai parter ca cea din strada Emigrantului, în care este folosită ca acces spre pivniță. Singurul imobil în planul căruia nu este prezent acest accesoriu este casa din str. Polonă, la care se păstrează ideea scării monumentale ce pleacă din vestibul. În ce privește rezolvarea tratării volumetrice, a fațadelor și a modenaturii, în mare se păstrează repertoriul anunțat de casa Ionnescu-Gion, dar există în cazul deschiderilor o anume glisare de la arcul trilobat către acoladă. În rest dispunerea rămâne unitară: umplerea cu motive decorative a spațiului între arce sau în jurul arcelor, crearea unei zone decorative clar delimitată prin baghete, torsade, care separă un dreptunghi decorativ în jurul golurilor, dreptunghi în care se concentrează diferitele motive geometrico-florale tratate sub forma reliefului plat. Se folosesc în continuare ferestrele îngemănate despărțite de o colonetă, cartușul deasupra ferestrei sau marcarea cheii acoladei. Volumetric jocul acoperișurilor continuă să imprime variație masei clădirii, iar tratarea cornișelor este la fel de bogată. O soluție interesantă propun la fațada spre stradă casele din strada Polonă – o refacere după cum indică cererea – la care se reiau coloanele duble, masive ca la casele Moroianu din Calea Călărași, dar legate acum prin acolade. Deasemeni, la trăsăturile generale ce caracterizează stilul Socolescu trebuie menționate: punerea accentului pe una dintre fațade, de obicei aceea ce conține intrarea; lipsa tratării diferențiate a caturilor din punct de vedere a importanței decorative și, acolo unde lotul o permite, retragerea față de linia străzii cu orientarea fațadei paralel cu aceasta. În plus, situarea în general, pe centrul lotului permite evitarea calcanelor dar celelalte fațade vor fi tratate în mod diferențiat, ca fațade secundare, mai sobru față de aceea decretată ca principală.

În cazul clădirilor cu funcțiune comercială și de locuit se respectă regulile generale de amplasare și partiu ale acestui program arhitectonic. Deci, magazinele sunt la parter, ceea ce impune plasarea clădirii la stradă. În planul doi al catului de jos se află birourile, depozitele, camerele auxiliare deschise spre curtea interioară. Planimetric nuanțele sunt tot la nivelul zonei locuinței, unde desfășurarea pornește din nou de la vestibul dar acum partiul trebuie să concentreze toate funcțiunile pe un singur nivel. Rolul de centru de distribuție rămâne vestibulului, iar casa scării se află în turnuleț (sau forma circulară sau semicirculară similară acestuia), dar există acum, din necesitatea dublării scărilor și o altă scară dispusă într-o laterală a vestibulului – coridor. Dealtfel, accesele între nivele sunt multiplicate pentru a putea servi diferitelor funcțiuni și locuirii multifamiliale, creînd totuși acea individualizare a fiecărei unități.

Fațadele încearcă să găsească noi rezolvări ale formulei stilisticii inițiale. La casele Roșu (foto 5) sau la casele Stoenescu din proiect existând doar două nivele nu se impun mari diferențieri în raport cu cele ale casei-locuință modificările fiind în special cele legate de rezolvarea parterului unde funcțiunea de magazin impune renunțarea la tratarea decorativă bogată sau la tăierea specială a golurilor dominând

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

vitrinele dreptunghiulare, iar puţinul joc decorativ este rezervat doar intrării, în mod evident mai sobră. Etajul, păstrând toate elementele de bază ale repertoriului, înlocuieşte numai loggia cu balconul dar care este tratat ca o semi-loggie. La casele proprii din Bd. Carol I nr. 14 şi 14 bis, arhitectul Socolescu încearcă să soluţioneze aplicarea stilului ce-i poartă numele, la un volum impozant. În cazul clădirii din Bd. Carol I nr. 14, fiecărui nivel i se găseşte o soluţie de importanţă egală, deci se evită etajul-nobil, dar cu nuanţări ale repertoriului ce aparţin aceleiaşi familii: decorul plat, mulurile diverse, ferestre în acoladă. În cazul clădirii din Bd. Carol I, nr. 14 bis, apar

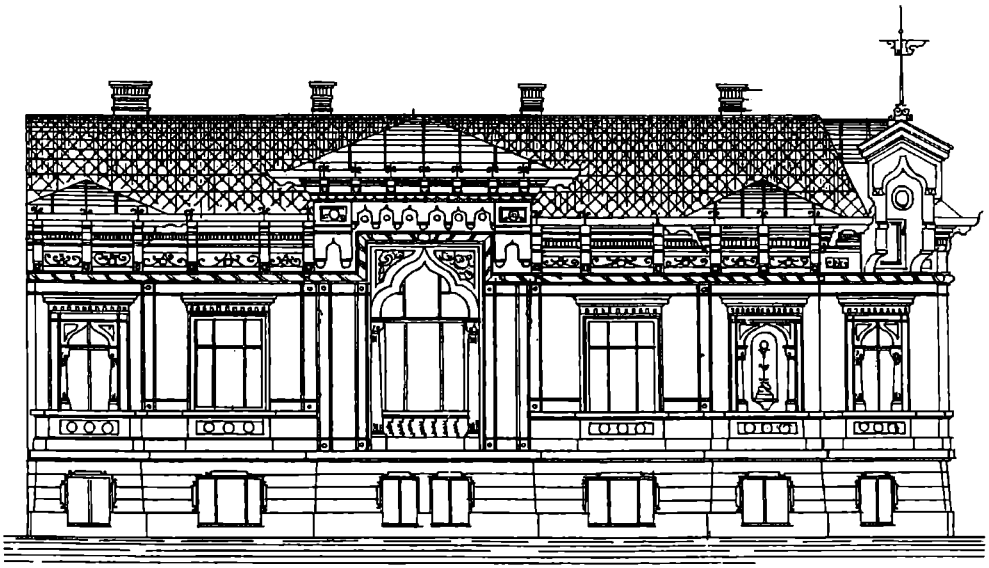
Casa Roşu, calea Moşilor – faţadă

soluţii noi importante căci introduce un nou element constructiv-decorativ, bovindoul (în locul foişorului central). Clădirea iniţială [28], conform proiectului, a fost prevăzută doar cu parter, etajul cu cele două ferestre cu balconaşe şi bovindou şi mansarda. Toată suprafaţa faţadei devine un cadru decorativ cu diferite motive: ocniţe, torsade, brâu, arcaturi, cărămidă aparentă de la nivelul parterului până la acoperişul dominat de cupola centrală, reuşind să imprime acesteia o expresie absolut individualizată.

[28] În prezent la clădire a fost înlocuită mansarda cu un etaj, nefericit conceput deoarece nu se încadrează stilistic în suprafaţa faţadei punând în mod nejustificat accent pe cele două ferestre laterale, rupându-se astfel axa de interes. În plus acoperişul nu mai are nici un punct de importanţă ceea ce modifică tipologia compoziţională a clădirilor Socolescu.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Arhitectul I. N. Socolescu va încerca să aplice expresia sa stilistică, cu rezultate interesante, şi la clădiri publice, proiecte realizate în alte localităţi. Sunt astfel cunoscute. Primăria oraşului Constanţa (anul 1891), sau Şcoala Secundară de Fete a Societăţii pentru Învăţătura Poporului Român, secţiunea Prahova.

Casa Făgădău, str. Teilor/Vrăjitoare – faţada

„Stilul Socolescu" nu va avea acelaşi impact în creaţia arhitecturală a epocii ca cel propus de Ion Mincu. Totuşi el va fi remarcat de confraţi şi apreciat efortul creator făcut pentru găsirea unui limbaj nou, „unii arhitecţi încearcă să reînvie arhitectura românească (...). Trebuie să înţeleagă sistemul constructiv şi decorativ şi să se continue nu să copieze" [29] spunea arhitectul G. Mandrea într-unul din primele articole care analizau rezultatele noilor moduri de exprimare arhitecturală. În continuare, Mandrea definind trăsăturile esenţiale ale arhitecturii locale surprinde unele pe care le citim tocmai la stilul Socolescu „profilele erau puţin dezvoltate, pe ici pe colo se vedea chiar structura construcţiei în cărămidă aparentă şi largi streaşini apărau zidăria...".

Difuzarea stilului Socolescu nu a fost analizată până acum, deşi exemplare realizate în acest stil pot fi identificate în oraşul Bucureşti.

Între arhitecţii care au încercat să-i continue linia stilistică un nume a fost Ioseph Exner ce va activa în Bucureşti în perioada 1880–1887, şi va avea biroul de arhitectură în Calea Dorobanţi, nr. 23. Lucrând în genere proiecte în stil eclectic, cel puţin la două clădiri s-a putut identifica folosirea de către arhitect a stilului Socolescu: casa Kalinderu [30] din str. Doamnei, nr. 20 şi casa Andrei

[29] George Mandrea, *Început de renaştere a artei române în: Analele Arhitecturii...*, anul II, nr. 9, 1891, pag. 153.

[30] AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosar 586/1897. Clădirea există în prezent la aceeaşi adresă şi este declarată monument istoric, str. Doamnei fiind clasată Ansamblu de arhitectură şi urbanism.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Făgădău[31] din str. Teilor colţ cu str. Vrăjitoarei. Se remarcă folosirea alternativă, uneori pe aceeaşi faţadă a deschiderilor cu tăietură diferită – trilobate, în acoladă, în dreptunghi – decorul bogat al cornişei dar cu introducerea şi a unor motive decorative noi faţă de stilul Socolescu clasic (foto 6).

Un caz aparte în cadrul exemplarelor în stil Socolescu sunt casele Butculescu din str. Clemenţei nr. 13, devenite casele dr. Anghelescu din str. C. A. Rosetti [32], atribuite probabil din considerente stilistice, lui I. N. Socolescu. Remarcabilă realizare arhitectonică, în stilul mai sus citat, cu o tratare somptuoasă a interiorului, şi cu o rezolvare specială a exteriorului, fiecare din cele trei laturi vizibile (a patra fiind lipită în prezent de clădirea ce are faţada spre Bd. Magheru) fiind tratată în mod special, ca faţade principale dar găsindu-se expresii diferite unora faţă de celelalte. Tocmai acest mod de rezolvare şi o anume rigiditate a expresiei modenaturii ne determină să punem la îndoială atribuirea clădirii arhitectului Socolescu, în lipsa unei atestări documentare. Considerăm că este opera altui arhitect al epocii, desigur de remarcabilă valoare profesională, ce s-a exprimat în acest proiect în stilul Socolescu considerat capabil să-i ofere mijloacele potrivite de expresie.

Contribuţia lui I. N. Socolescu la istoria şi evoluţia arhitecturii româneşti este remarcabilă, acesta marcând prin creaţiile sale o etapă definitorie în arhitectura Bucureştiului sfârşitului secolului al XIX-lea.

III. I. N. Socolescu – Activitatea de susţinere a profesiei de arhitect

La parastasul de un an de la plecarea sa, în 1925, arhitectul Ştefan Ciocârlan spunea: „Acum 45 de ani, la Paris, Socolescu a încercat să unească pe românii de la Şcoala de Belle-Arte" [33]. Era începutul unei lupte de impunere a profesiei şi a arhitectului pentru care Socolescu a găsit diferite căi de abordare unele cu totul originale. În general, s-a implicat în solicitările făcute de noile instituţii ale statului român modern, pentru a susţine activităţile ce defineau rolul civic al acestei profesii, fie ca arhitect şef al serviciului specializat din cadrul unui minister, în cazul său Ministerul Agriculturii, Comerciului, Industriei şi Domeniilor, unde este numit în 1889 şi rămâne până în ianuarie 1892. În acest răstimp organizează activitatea compartimentului – Arhitectură – încercând să rezolve problemele specifice: starea fizică a clădirilor proprietate a ministerului, administrarea acestora şi lucrări de întreţinere necesare aşa cum face pentru casele Castriş din Calea Victoriei colţ cu strada Doamnei sau la Grădina Publică Mogoşoaia. Activitatea practică a fost susţinută însă şi de una administrativ-organizatorică, Socolescu încercând să determine conturarea mai limpede a rolului acestui serviciu. Dovadă este raportul [34]

[31] AN-DMB, Fond PMB-Tehnic, Dosar 1.199/1896. În prezent clădirea există în stare bună, adresa actuală fiind str. Vasile Lascăr, nr. 125–127, colţ cu str. Luminei. Clădirea este propusă a fi declarată monument istoric.

[32] În absenţa unor documente care să certifice autorul planului, singura mărturie este afirmaţia arh. Paul Smărăndescu din articolul *Note şi reflexii la* ***Istoria Bucureştilor*** *de N. Iorga* (în BCMI, XXXV, 1942, pag. 194) care vorbind despre arhitecţii ce au lucrat în stil românesc îl citează alături de Ion Mincu pe arhitectul I. N. Socolescu cu Casa dr. Angelescu din str. C. A. Rosetti şi Casa Ionescu-Gion. Atribuirea nu poate fi acceptată ca certă întrucât este posibilă confuzia între stilul în care a fost proiectată clădirea şi autorul propriu-zis al planurilor. În ce priveşte istoricul clădirii datele au fost stabilite după: AN-DMB, Fond Cartea Funciară, Dosar 7.282/1940. Clădirea este declarată monument istoric.

[33] Ştefan Ciocârlan, *I. N. Socolescu - cuvântare rostită la parastasul de un an de la moartea lui* în *Arhitectura*, 1925, pag. 10.

[34] *Situaţia serviciului de arhitectură de la Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerciului şi Domeniilor în Analele...*, anul III, nr. 3, 1892, pag. 57.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

de activitate înaintat ministrului la sfârşitul anului 1891, raport care este publicat şi în revista *Analele Arhitecturii...*, cu scopul precis de a deveni un model pentru alte servicii similare. Aceluiaşi scop îi este consacrat şi un alt raport, cel ce priveşte organizarea clădirilor pentru servicii balneare în staţiuni de profil [35]. Rezultat al unei vizite de documentare în Austria, Germania şi Franţa, raportul pune în evidenţă obligativitatea acestui tip de investigaţie pentru a te situa de la începuturile unui demers organizatoric la nivel european al serviciilor şi evident, necesitatea absolută a serviciilor specializate care să se ocupe de aceste domenii, într-o societate în care rolul arhitectului încă nu este bine înţeles.

Fie a acţionat pentru rezolvarea unor probleme arhitectonice cu efect public cum a fost participarea la comisia de verificare a stării spitalelor civile (cu arhitecţii Maimarolu, Mincu, Băicoianu), sau la elaborarea programelor de concurs pentru clădirile Camerei şi Senatului (cu arhitecţii C. Duca şi Maimarolu) şi la stabilirea temei pentru construirea noului Teatru Naţional de la Iaşi (cu arhitectul Alexandru Săvulescu).

În 1890 reuşeşte să schimbe profund peisajul profesional înfiinţând cu ajutorul arhitectului Gheorghe Sterian şi pe cheltuiala lor, prima revistă de specialitate – *Analele arhitecturii şi ale artelor* cu care se leagă. Pe parcursul celor patru ani de apariţie, 1890–1893, ambiţioasa revistă, care de la început îşi propune prin vocea arhitectului Ştefan Ciocârlan, o sută de subiecte pentru a le lua în discuţie, va căuta să însumeze în paginile sale toate aspectele activităţii şi problematicii acestei profesii şi acestei arte de la cele practice ale realizării meseriei, la analizele asupra istoriei arhitecturii şi artelor dar şi a evoluţiei fenomenului în contemporaneitate sau la tehnici de construcţie. Se va reda lupta pentru crearea statutului profesional, aceea legată de înfiinţarea Societăţii Arhitecţilor Români (S.A.R.) sau a unei şcoli de arhitectură.

Socolescu, în calitatea sa de director al publicaţiei, este părtaş activ la conturarea profilului Analelor, care se va constitui şi realiza prin strădania sa şi a colaboratorilor săi de prestigiu, în special arhitecţii George Mandrea, Ştefan Ciocârlan, Nicolae Gabrielescu.

Revista va materializa dealtfel şi un alt concept al său: necesitatea existenţei unui permanent raport al arhitecturii cu celelalte arte şi implicit între artiştii creatori, afirmaţie făcută de la început: „Analele arhitecturii va fi o publicaţie absolut artistică şi ştiinţifică, în care toţi oamenii speciali şi amatori de ale artelor vor putea să-şi aştearnă ideile şi să discute chestiuni privitoare la artă" [36], şi susţinută în continuare.

Dar în tribuna deschisă de revista al cărui director este, două probleme vor fi tratate ca absolut esenţiale: unirea profesioniştilor într-o asociaţie şi crearea şcolii care să pregătească în continuare cadrele necesare la nivelul corespunzător sfârşitului de veac. La prima chestiune răspunsul va fi înfiinţarea Societăţii Arhitecţilor Români, arhitectul Socolescu fiind, evident, membru fondator, în comitetul de redactare a statutelor şi casier al primelor comitete de conducere. Pentru Socolescu personal această prezenţă este pasul firesc după aceea de membru societar al Societăţii Politehnice constituită în 1884.

Va fi membru activ al S.A.R. încă de la începuturi: „Comisiunea destinată a pregăti statutele şi procesul verbal, constituită din domenii – Socolescu, Mandrea şi

[35] *Stabilimentele de băi din staţiunile noastre balneare* în *Analele...*, anul III, nr. 1–2, 1892, pag. 8.
[36] Direcţiunea, *Cuvânt înainte* în *Analele...*, anul I, nr. 1, 1890, pag. 1.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Ciocârlan, se puse imediat pe lucru şi în seara de 4 mai 1891 (...) prezentă statutele citite de Socolescu" [37]. Tot el va propune, conform statutelor, noi membri societari: arhitecţii Oscar Beniş, C. Marinescu, N. Cucu etc. sau noi membri asociaţi: sculptorul Ion Georgescu, pictorul D. Mirea etc. La întrunirea din martie 1891 comunică din partea Direcţiei Analelor: „Coloanele revistei sunt puse la dispoziţia Societăţii şi a Comitetului în scop de a aduce înlesniri acum la formarea tânărului cerc, fără ca prin aceasta (...) să devină organ special" [38].

Câţiva ani mai târziu, în 1893, din iniţiativa arhitecţilor Mincu, Negrescu, Ciocârlan, Maimarolu şi evident şi a neobositului Socolescu se va înfiinţa Şcoala de Arhitectură care va supravieţui în perioada 1893–1898 graţie acestui grup de entuziaşti altruişti.

Tot Socolescu va pleda în discuţiile din cadrul S.A.R. şi în revistă pentru ca societatea să ia atitudine în faţa noii Legi a organizării corpului tehnic, lege concepută net în defavoarea profesiei de arhitect întrucât îi excludea pe aceştia de la deciziile importante privind lucrările publice.

Caracterizarea succintă a contribuţiei la definirea profesiei de arhitect a lui I. N. Socolescu o va face arhitectul D. Cucu în anul 1892 când va „atrage atenţie asupra a celor ce luptă, celor ce au înfiinţat societatea noastră Socolescu şi Ciocârlan" [39].

IV. I. N. Socolescu – Scriitor în ale arhitecturii

Activitatea teoretică a arhitectului se poate analiza numai pe baza articolelor apărute în revista *Analele...*, şi, cucertitudine se pot pune în discuţie numai acelea semnate Socolescu (*I.S.* sau *S.*) [40]. Puţine la număr ele se vor ocupa în primul rând de profilul revistei, apoi de problemele acute ale profesiei şi rareori luându-şi răgazul, de analiză, unor probleme tehnice sau ale istoriei artei.

Decât orice comentariu credem că cele mai elocvente sunt gândurile exprimate de Socolescu:

Despre modul de abordare a problemelor în revistă: *„Făcând posibilă cercetarea şi discutarea a orice chestiune privitoare la arte pe un teren unde nu e permis a lupta decât cu cunoştinţele speciale şi cu talentul personal"* [41].

Despre arhitectura rurală: *„Facem un călduros apel la toţi confraţii noştri ca să dea toată atenţiunea chestiunei locuinţelor ţărăneşti, şi să ne comunice orice combinaţie găseşte că ar fi mai avantajoasă pentru diferitele zone ale ţării, în raport cu clima, obiceiurile, materialul de care poate dispune şi starea socială a populaţiei din diverse localităţi"* [42].

Despre legea monumentelor istorice (varianta redactată de istoricul V. A. Urechea şi prezentată în parlament de senatorul C. Exarcu): *„E de prisos orice comentarii şi nu ne îndoim că maturul corp, va grăbi discutarea şi votarea unei legi de aşa de mare interes pentru istoria ţării şi a artelor la noi"* [43].

---

[37] *Societatea Arhitecţilor Români* în *Analele...*, anul II, nr. 3, 1891, pag. 55.

[38] *Idem.*

[39] *Societatea Arhitecţilor Români, Banchetul aniversar* în *Analele...*, anul II, nr. 3, 1892, pag. 44.

[40] Revista are o serie de articole, note sau aşa numite „cuvinte înainte", nesemnate, pe care în acest moment nu le putem atribui precis vreunuia dintre autorii care au contribuit la realizarea publicaţiei. De aceea comentariul s-a făcut referitor numai la articolele semnate.

[41] Socolescu, *Cuvânt înainte* în *Analele...*, anul I, nr. 2, 1890, pag. 1.

[42] I.S., *Domeniul Coroanei şi construcţiunea caselor ţărăneşti* în *Analele...*, anul I, nr. 2, 1890, pag. 3.

[43] Socolescu, *Lege pentru conservarea monumentelor istorice*, în *Analele...*, anul I, nr. 4, 1890, pag. 87.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Despre restaurarea monumentelor istorice (după publicarea Memoriului către primul ministru semnat de Th. Aman, Burcuş, Ciocârlan, I. Georgescu, I. Mincu, G. Mandrea, Maimarolu, Alexandru Săvulescu, I. N. Socolescu, Gheorghe Tăttărăscu): *„Arhitecţii, pictorii şi sculptorii români dorind ca toată ţara o soartă mai bună vechilor monumente istorice au întocmit un memoriu..."* [44].

Despre scopurile şi programul revistei.

„Când ne-am hotărât a face să apară publicaţiunea noastră, nu ne-am făcut deloc iluzii asupra dificultăţilor ce vom avea de învins, şi hotărârea noastră a fost şi este că trebuie, cu orice sacrificii, să mergem tot înainte...

Noi suntem cei dintâi să o recunoaştem că lipsuri au fost, că îmbunătăţiri sunt trebuincioase, şi dorim propăşirea ne propune a completa, anul viitor, ceea ce experienţa ne-a probat că lipseşte şi este necesar. Pe lângă studiile artistice şi arheologice făcute asupra monumentelor vechi... este necesar a intra în mod cât se poate de pe larg în studiul construcţiilor vechi şi joi din punct de vedere tehnic, examinând diversele sisteme de construcţii... Vom publica... câte un studiu asupra acelor chestiuni de artă care, ...pot fi citite de oricine...

Antreprenorii, furnizorii... vor... primi... un buletin suplimentar... în care se va cuprinde toate publicaţiunile de furnituri şi lucrări publice... /prin/legătura... cu oamenii speciali din străinătate şi mai cu seamă cu publicaţiunile speciale, vom fi în măsură a ţine la curent pe cititorii noştri de tot ce se petrece mai important în câmpul artelor şi al ştiinţei.

Lipsa unui dicţionar de termeni speciali... ne îndeamnă să facem un început de studiere al termenilor...

Cu aceste sarcini ce ne luăm vom merge înainte cu curaj şi cu încredere că... ceea ce facem azi cu atâtea greutăţi va deveni o lucrare la care va participa toţi fără deosebire, sprijinind intreprinderea noastră pe căile morale şi materiale. Onoarea va fi a tuturor" [45].

Despre vestigiile antice aflate la Reşca (după excursia făcută la Reşca identificată cu Romula antică): *„Ar fi de dorit însă (...) ca Guvernul (...) să dispuie de urgenţă împroprietărirea locuitorilor pe alte părţi de moşie şi să declare zona ocupată de vechiul oraş ca proprietate a statului (...) să înceapă săpături sistematice prin care să se descopere întregul oraş"* [46].

Despre documentaţiile privind restaurarea ale serviciului care funcţiona pe lângă Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii Publice, documentaţii care s-a constat că lipsesc: *„Ne-am hotărât a începe noi ceea ce credem că de 17 ani se face, culegerea şi publicarea documentelor privitoare la artă şi la monumentele noastre istorice"* [47].

Despre tehnica construcţiei: *„Tehnologia vopsirei învelitorilor de tablă de fer"* [48].

Despre proiectele de arhitectură prezentate în Revista Analelor: *„Am căutat a face ca fiecare număr al publicaţiei noastre să posede un număr de desene destul de important. Cine cunoaşte cu câte greutăţi se poate duce o revistă specială la noi în ţară, poate aprecia (...). Toate dificultăţile (...) nu ne pot opri (...) căci suntem convinşi că ne facem o datorie de buni cetăţeni"* [49].

[44] S., *Restaurarea monumentelor istorice*, în *Analele...*, anul I, nr. 5, 180, pag. 97.
[45] Direcţiunea, către cititori, în *Analele...*, anul I, nr. 12, 1890, pg. 206.
[46] I. Socolescu, *O excursie la Reşca sau Romula* în *Analele...*, anul II, nr. 4, 1891, pag. 73.
[47] I. Socolescu, *Spre ştiinţă* în *Analele...*, anul II, nr. 5, 1891, pag. 84.
[48] S., *Tehnologie vopsirea învelitorilor de tablă de fer* în *Analele...*, anul II, nr. 5, 1891, pag. 104.
[49] Socolescu, *Către cititorii noştri* în *Analele...*, anul II, nr. 12, 1891, pag. 197.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

Despre situaţia arhitecţilor: *„Este de neîngăduit că printre toate profesiunile libere, aceea de arhitect este cea mai puţin lămurită în aprecierea publicului şi a administraţiilor noastre (...) chiar prin legile şi regulamentele speciale ce se fac (...) atribuţiile sunt cel puţin confundate (...) cu ale nearhitecţilor sau ale antreprenorilor"* [50].

Pragul noului secol înseamnă pentru arhitectul I. N. Socolescu un bilanţ favorabil. Ca arhitect-proiectant este apreciat şi firma sa recunoscută este solicitată, dar pe lângă aceasta în cele aproape două decenii de activitate, a devenit un nume de prestigiu al breslei prin întreaga sa activitate. Nu este un teoretician, scrie rar, dar îi susţine pe cei ce o fac, iar dacă şi revista pe care a iniţiat-o şi Şcoala pe care a susţinut-o nu mai continuă, evident din cauza lipsei mijloacelor financiare şi a nesusţinerii lor de către oficialitate, premiza şi ideea a fost conturată şi ele vor rodi în secolul XX.

Bibliografie

1. *Analele arhitecturii şi artelor cu care se leagă*, anul I–IV, 1990–1993, Tipografia Göbl, Bucureşti.
2. **Cantemir, Carmen**, Din activitatea arhitectului I. N. Socolescu (1859–1924) în Bucureşti Materiale de Istorie şi Muzeografie, vol. XI, pag. 123.
3. **Lascu, Nicolae**, *Legislaţie şi dezvoltare urbană.* Bucureşti 1831–1952. Teza de doctorat. Institutul de Arhitectură „Ion Mincu", Bucureşti, 1997.
4. **Mucenic, Cezara**, *Aportul arhitecţilor români la definirea stilistică a arhitecturii bucureştene în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în Bucureşti.* Materiale de istorie şi muzeografie, vol. XI, p. 113.
5. **Mucenic, Cezara**, Bucureşti. *Un veac de arhitectura civilă, secolul XIX. Bucureşti, editura Silex, 1997.*
6. **Mucenic Cezara**, *Idei, arhitecţi şi construcţii la sfârşitul secolului al XIX-lea în Bucureşti, în SCIA, seria Arta plastică*, tom 35, 1988, pag. 79.

Ion N. Socolescu – The Architect's activity in Bucharest, by the end of the century (1884–1900)

Ion. N. Socolescu was one of the important Romanian architects, coming from a predestined family; his brother, Toma Socolescu, was also an architect.

The paper presents the architect's work in Bucharest, as well as his public activity for the thriving of his profesion in Romania.

[50] Socolescu I., Societatea arhitecţilor români în Analele..., IV, nr. 1–2/1893, pg. 1–1 „lege" a organizării după noua corpului tehnic 3,4/1893.

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro

www.muzeulbucurestiului.ro / www.cimec.ro